අට්ඨකථාචාර්ය බුද්ධඝෝෂ ස්ථවිරපාදයන් විසින් විරචිත

සම්මෝහ විනෝදනී නම් වූ

විභංගට්ඨ කථා

(සිංහල පරිවර්තනය)

ප්‍රකාශනය

බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය

PDF processed with CutePDF evaluation edition w

Vol - xxxiii

අර්ථකථාචාර්ය බුද්ධඝෝෂ ස්ථවිර පාදයන් විසි

සම්මෝහ විනෝදනී නම් වූ

විභංගට්ඨ කථා

(සිංහල පරිවර්තනය)

බුද්ධශාසන අරමුදලේ භාරකාර මණ්ඩලයේ අනු

පාලි අට්ඨකථා සිංහල පරිවර්තන - 13

අර්ථකථාචාර්ය බුද්ධඝෝෂ ස්ථවිර පාදයන් විසින්

සම්මෝහ විනෝදනී නම් වූ

විභංගට්ඨ කථා

අභිධර්ම පිටකය

(සිංහල පරිවර්තනය)

සිංහල පරිවර්තනය

රාජකීය පණ්ඩිත - හීහිඝඳ

බී.එම්.පී. බාලසූරිය

අධීක්ෂණය

අභිධර්මාචාර්ය විද්‍යාවේදී-ශාස්ත්‍රවේදී

බුද්ධික විජේසිංහ

ප්‍රකාශනය

බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය

125, ඇන්ඩර්සන් පාර, නැදිමාල, දෙහිවල.

අර්ථකථාචාර්ය බුද්ධඝෝෂ ස්ථවිර පාදයන් විසි

සම්මෝහ විනෝදනී නම් වූ

විභංගට්ඨ කථා

(සිංහල පරිවර්තනය)

ප්‍රථම මුද්‍රණය 2007

I.S.B.N 978-955-1604-31-8

පරිගණක අකුරුකරණය

උපමාලි කුලසේකර - කටුගස්තොට.

පිටකවරය

සුසිල් ජයකාන්ත පෙරේරා - මහරගම.

මුද්‍රණය

අජිත් ප්‍රින්ටර්ස්

නො. 342, පරණ කැස්බෑව පාර, රත්තනපිටිය, බොරල

ප්‍රකාශනය

බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය

125, ඇන්ඩර්සන් පාර, නැදිමාල, දෙහිවල.

දුරකථන: 2734256, 2728468, 2726234 ෆැක්ස්: 273

විද්‍යුත් තැපැල: bcc456@sltnet.lk

www.buddhistcc.com

ප්‍රස්තාවනා (අවධ්‍යකථා)

පාළි භාෂාව මධ්‍යකාල ඉන්දු ආර්ය පූර්ව අවධියට
විශේෂයක් හෙවත්, එම ප්‍රාකෘතය වූ කලී එකල උත්තර භා
ප්‍රදේශවල පැවති පොදු ජනයාගේ කථා ව්‍යවහාරය හෙවත්, ව
මතයයි. ප්‍රාකෘත ව්‍යවහාරය පොදු ජනතාවගේ හා ශ්‍රමණ
කළ චින්තකයන්ගේද භාෂා මාධ්‍යය විය. එය උත්තර භා
ගිය ඉන්දු යුරෝපීය භාෂා ව්‍යවහාරයෙන් ජනිත වූවක්
යුතුය. මෙම ප්‍රාකෘත ව්‍යවහාරයේ ලිඛිත සාධක අනුව බුද
සේ පෙනෙන පාළි භාෂාව උත්තර භාරතයේ කිසියම් විශේ
කථා ව්‍යවහාරයේ මාධ්‍යයක් විය.

1. පාළි භාෂාව ක්‍රි.පූ. 6 වැනි 7 වැනි සියවස්වල
පැවති කථා ව්‍යවහාරය පදනම් කොට ඇති වූ
නොයෙක් ජනපදවල ජනයාගේ පොදු භාෂා මාධ්‍ය
මහාචාර්ය රීස් ඩේවිඩ්ස් තුමා පවසයි.

2. පාළිය උජ්ජයිනී ප්‍රදේශයේ භාෂාව යැයි වෙස්ටර් ගා
සහ ඔටෝ ෆ්‍රාන්කේ වැනි විචාරකයෝ පවසති.

3. පාළිය මගධයේ කථා ව්‍යවහාරයයි යන බුද්ධඝෝෂ
මතය මහාචාර්ය ගෛගර් තුමා අනුමත කරයි.

4. බුදුරජාණන් වහන්සේ මුලදී කොසොල් රට බසින් දහ
ඇතැයි සළකන වින්ටර්නිට්ස් පාළි ත්‍රිපිටකයේ භා
මගධ ව්‍යවහාරය බව පදනම් කොට වෙන
ව්‍යවහාරයන්ගේ සම්මිශ්‍රණයද ඇතිව ගොඩනැගුණු
සාහිත්‍යයික භාෂාවකැයි පවසයි.

5. බුදුන් වහන්සේ ධර්ම ප්‍රචාරයේ යෙදුනු පන්සාළිස්
කොටසක් කොසොල් මගධ ප්‍රදේශවල සැරිසැරූ
සාහිත්‍යයේ පෙනෙන බැවින් පාළි භාෂාව කොසොල්

කථා ව්‍යවහාරය පදනම් කොටගෙන බිහි වූවාත්
පුළුවන් බව ඒ තුන් නම් විචාරකයා පෙන්වා දෙයි.

මෙම විග්‍රහයන් ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් වැදගත් වන අතර
සැලකිය යුත්තේ බුදුන් වහන්සේගේ මතයයි. බුද්ධජාණ
දක්වා වදාළ ආකල්ප විග්‍රහ වන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ
සූත්‍රයෙනි. මෙම සූත්‍රයෙන් පෙන්වන්නේ උන්වහන්සේ භාෂා
අනවශ්‍ය ලෙස දැඩිව එල්බ ගත් ශාස්තෘවරයෙකු නොවන
දෙය විවිධ ජනපදවල නාම කීපයකින් හඳුන්වනු ලබන
නාමයක් දැඩිව අල්වා නොගෙන ඒ ඒ ලෙසට ව්‍යවහාර ක
ලෝක ව්‍යවහාරය නොඉක්මවිය යුතු බවත් අරණ විභ
උගැන්වෙයි.

බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව ත්‍රිපිටකය සංගීත වූ
පාලි භාෂාව ථේරවාදීන්ගේ ආගමික භාෂාව විය. එය සම්
පුරා රැඳී තිබේය. ථේරවාදීන්ගෙන් බිඳී ගිය මහායානිකයෝ
සංස්කෘතයට පෙරළා ගත්හ. ඔවුන්ගේ සංස්කෘත සාහිත්‍ය
මුස්ලිම් ආක්‍රමණ වැනි ආක්‍රමණයන් මහායානික දර්ශනය
මගින් රට මුළුල්ලෙහි බෙදා හැරීමත්, මහායානිකයන් ආමිස
මන්ත්‍ර ආදියෙන් පෘථග්ජන ජනතා ප්‍රසාදය දිනාගැනීමත්,
නීති ලිහිල් ලෙස මහායානිකයන් විසින් සකස් කිරීමත් ආදි
ධර්මයත් පාලි භාෂාවත් බුද්ධජන්මභූමියෙන් අතුරුදහන්
ලංකාද්වීපයේ තහවුරු විය.

හෙළඅටුවා

සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් දෙසිය පන්තිස් වැන්නෙ
අධිරාජයාගේ දායකත්වයෙන් පැලලුප් නුවරදී තුන්වන
පැවැත්විය. මොග්ගලීපුත්තතිස්ස මහ රහතන් වහන්සේගේ ප්‍ර
රහතන් වහන්සේලා දහසක් සම්බන්ධ වෙමින් මෙම සංගාය
ඇත. සාහස්සිකා නමින් හඳුන්වන මෙම සංගායනාව
සම්පූර්ණ විය.

තෘතිය සංගායනාවසානයේ දඹදිව ථේරවාදාචාර්ය
අවසන් පුරුෂයා වූ මොග්ගලීපුත්තතිස්ස මහ රහතන් වහන්

මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ විසින් තෘතීය සංගායනාවේදී
ගෙන සංග්‍රහ කළ, ථේරවාදී ත්‍රිපිටකය ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එ
හිමියන් විසින් ලක්දිවට ගෙන එන ලද පාළි ත්‍රිපිටකය
රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ කොට ඇති සිංහල භික්ෂූන් වහන්
පාලියෙන් තිබූ ත්‍රිපිටකයේ ගැටලු තැන් සිංහල ජනතාවට
දීම අවශ්‍ය විය. බුද්ධ කාලයේ සිට වාචනා මාර්ගයෙන්, ආච
වලින් පැවත ආ අර්ථ විවරණ ක්‍රම මිහිඳු හිමියන්ගෙන් ඍ
වහන්සේලා උගෙන සිංහල භික්ෂූන් විසින් පාළි ත්‍රිපිටකයේ
හෙළ බසින් අරුත් විවරණය කළහ. හෙළටුවා නමින් මේ

අටුවා වනාහි ත්‍රිපිටකයට අයත් පොත් වලට ලියා අ
සංග්‍රහ සමූහයයි. අටුවාවල පරමාර්ථය පෙළෙහි ඇති දුරවි
සහ ධර්මයේ ගැඹුරු තැන් විස්තර කිරීමත් අවශ්‍ය තැන්වල
සැපයීමත්ය. මෙම පරමාර්ථයෙන් ලියන ලද හෙළටුවා ත

මහා අට්ඨකථා
කුරුන්දි අට්ඨකථා
පච්චරිය අට්ඨකථා නම් වේ.

හෙළ අටුවා අතුරින් ප්‍රමුඛ ස්ථානය දරුයේ මහා
නොහොත් මූල අට්ඨ කථාවයි. බුද්ධඝෝෂ හිමියන්ගේ අට්ඨ කථ
පාගේ ශරීරය කරගෙන ඇත්තේ මෙම අටුවාවයි. තුන් පිට
අට්ඨ කථාවන්හි මහා අට්ඨකථාව ගැන සඳහන් වන
තුන්පිටකයම අළලා සකස් වුනු හෙළටුවාවක් වශයෙන් සැ
වස්තු විෂය අතින් සෙසු හෙළටුවාවන්ට වඩා පරිපූර්ණ වි
අට්ඨකථාවේ ලක්දිව සිදුවූ දේ පිළිබඳව බොහෝ විස්තර
තිබුණ බව සිතා ගත හැකිය.

මහා පච්චරිය අට්ඨකථාවට එම නම ලැබුනේ පච්ච
පහුරක් උඩදී එය ලියන ලද බැවිනි. කුරුන්දිවෙලු විහාරය
හෙයින් කුරුන්දි අටුවා නම් විය.

මෙම ප්‍රධාන හෙළටුවාවන්ට අමතරව තවත් අටු
දක්නට ඇත. අන්ධ අට්ඨකථාව එයින් එකකි. දකුණු ඉන්දියාව

(කොංජීවරම්) යෙහි පැවති අටුවාවයි. එය ආන්ධ්‍රා භාෂ
ඇතැයි සැලකේ.

බුද්ධඝෝෂ හිමි

දඹදිව මෝරඬාට නුදුරු ඝෝෂ නම් ග්‍රාමයේ බ
උපත ලද බුද්ධඝෝෂ වාදයෙහි දක්ෂ වූ රේවත නම් මහා
වෙත පැවිදි වූ බව ප්‍රචලිත මතයයි. බුද්ධඝෝෂ මහාබෝධි
දකුණුදිග බමුණුගම් උපන් බව සද්ධම්මසංගහ නම් පොත
වේ. මෝරඬාට නුදුරෙහි ඝෝෂ නම් වූ ගමේ උපන් බව බුද්ධ
නාම් කථාවේ ද සඳහන් වේ. මෙවැනි විවිධ කරුණු විමංශ
බුද්ධඝෝෂ ජන්ම භූමිය මොරණ්ඩඛේටක නම් ගම් බව පි
ආන්ධ්‍ර දේශයේ ගුන්ටූර් දිස්ත්‍රික්කයේ පාල්නාඩ් තලූ
"කොට්ටනේමලි පුරිඳෙන්ඩ්ල පල්ලි" යන ලඟ පිහිටි ගම් දෙක මො
යැයි පැවසේ. උන්වහන්සේ උපන් පෙදෙස මොරන්ඩඛේටක
මග්ගයෙන් පෙනේ. මජ්ඣිමනිකායට්ඨ කථාවේ තර්ක සංද්
මධුර සුත්ත පට්ඨාන හෝ මධුර රූප පට්ඨාන සඳහන් වන
එහි විසූ බව ද සිතිය හැකිය.

ව්‍යාකරණ විෂයෙහි ද දර්ශන ශාස්ත්‍රයෙහි ද
විෂයෙහි ද ඉතිහාස පුරාවිද්‍යා විෂයෙහිද කාය වචච්ඡේද
ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිද පැතිරී ගිය බුද්ධි ප්‍රභාවයන් එතුමා
බව පැහැදිලිය. බුද්ධඝෝෂ හිමියන් ලංකාවට පැමිණීමට පෙර
නාම් ධර්ම ප්‍රකරණයන් අත්ථසාලිනී අටුවාවත් දඹදිව දී කළ බ
බුද්ධඝෝෂ හිමියන් කලින් සර්වාස්ති වාදීයෙකුව සිට ප
වූ බව ඇතැම් විචාරකයන්ගේ පිළිගැනීමයි.

බුද්ධඝෝෂ හිමියන් ලක්දිවට පැමිණියේ අනුරාධපුර
කරගත් මහානාම රජ දවසය. බුද්ධවර්ෂ 953-975 අතර
උන්වහන්සේ ලංකාවට වඩින විට අට්ඨකථා සංගීතා
දිවයිනේ පැවති බවත් ඒවා හෙළ බසින්ම උගත් බවත් මෙයි
ග්‍රන්ථ ස්වරූපයෙන්ද සමහරක් පූර්වාචාර්යන්ගේ මතවාද
සාහිත්‍යය වශයෙන්ද පැවති බවත් ආචාර්ය අදිකාරම් මහ

මිහිඳු හිමියන් දවසම ආරම්භ වූ සිංහල අටුවා කර
පමණ කාලයක් සිංහල ත්‍රිපිටකය හෙළි පෙහෙළි කරමි
ත්‍රිපිටක පාළියට සිංහල අටුවා ලියා ඇති බව දඹදිව විසූ රේ
දැන ගැනීමෙන් සිංහල අටුවා පාළියට පරිවර්තනය කි
චිරස්ථායි වීමට හේතුවක් යැයි උන්වහන්සේ ද සලකා හෙ
පරිවර්තනය කිරීම සඳහා බුද්ධඝෝෂ හිමියන් ලක්දිවට එ
සැලකිය හැකිය.

බුද්ධඝෝෂ හිමියන් මෙහි පැමිණ බුදුන් වදාල දෙලස
දහස් දෙසියපනස් ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාවක් ඇති ආගමයට තුන්ලක්
සත්සියපනස් ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාවක් පමණ අටුවා කථා ලියා
පහන් නැගූ සේකැයි දත යුතු යැයි පූජාවලියේ සඳහන්ව

සංස්කාරකයෙකු හා අනුවාදයෙකු වශයෙන් බුද්ධඝෝ
කාර්යය වූයේ තමන් ඉදිරියෙහි වූ හෙළටුවාවන්හි අන්තර්ග
වෙනස් කිරීම නොව, ඒවා සකස් කිරීම සහ අවශ්‍ය ස්ථාන
අවශ්‍ය ස්ථාන විස්තරාර්ථ දක්වමින්, විධිමත්ව සුගමව
නැමීමයි. බුද්ධඝෝෂ හිමියන්ට අට්ඨකථා සකස් කරන්නට මෙ
ඉඩ ලැබී ඇත්තේ මහාවිහාර වාචනා 'මාර්ගයට විරුද්ධ
ඇතුලත් නොවිය යුතුය' යන කොන්දේසිය ද සහිතවය.

"මහා අට්ඨකථාව ශරීරය කොටගෙන මහාපච්
ආදී විශ්‍රැතඅර්ථ කථාවන්හි යම් විනිශ්චයක් වේද එහි
ඇතුලත් වන්නා වූ ස්ථවිර වාදයද අත්නොහැරීමින් සංවර්
ආරම්භ කරන්නෙමු."

තව ද එම අර්ථ කථාවලින් භාෂාන්තරය පම
විස්තර තැන් පිළිකොට සියලුම විනිශ්චයන් ඇතුලත්
තන්හි යුක් අත් නොඉක්මවා සංවර්ණනය කරන්නෙමු
හිමියෝ පවසති.

බුද්ධඝෝෂ හිමියන් විසින් කරන ලද අට්ඨකථා සි
මාහිමියන් විසින් ලක්දිවට ගෙන එන ලදුව මහා විහාර
ආරක්ෂා කරනු ලැබූ හෙළටුවාවන්හි පාළි අනුවාද බවත් මහා
සාරය ගෙන පාළි අට්ඨකථා රචිත බවත් මෙම අට්ඨකථාවල

මේ අනුව බුද්ධඝෝෂ හිමියන්ගේ කාර්යය වූයේ බුද්ධ
අනුසාරයෙන් පොත් ලිවීම නොව එතෙක් හෙළුවෙන් ති
විධිමත්ව හා සුගමව පාළි භාෂාවට නැඟීම වෙයි. පාළි අටුවා
අවකාශත් වඩා සපයා ඇත්තේ බුද්ධඝෝෂ හිමියන් විසි
අට්ඨකථාචාරීන් අතුරෙන් එතුමා ශ්‍රේෂ්ඨතමයායි. එතුමාගේ
වටා විවිධ ජනප්‍රවාද ගෙතී ඇත්තේ ඒ නිසාමය. එතුමා ගේ
වූයේ බුදුන්ගේ පර්යාප්ති ශාසනය දීර්ඝ කාලයක් නිර්මලව
යාම සඳහා පාළි අට්ඨකථා ලිවීමටමය යන ජන ජනප්‍රවාද

විනය පිටකය

	පෙළ		අටුවාව	කර්තෘ
උභය විභංග	1 පාරාජිකා පාළි	1 ආණා දෙසනා	සමන්තපාසාදිකා	බුද්ධඝෝ
	2 පාචිත්තිය පාළි		2 යථාපරාධ ශාසන	විනය අ
ඛන්ධක	3 චුල්ල වග්ග පාළි	3 සංවරාසංවර කථා		
	4 මහාවග්ග පාළි			
පරිවාර	5 පරිවාර පාළි			
		භික්ඛුපාතිමොක්ඛ	කඞ්ඛාවිතරණී	බුද්ධඝෝ
		භික්ඛුණී පාතිමොක්ඛ (මාතිකාට්ඨ කථා)		

අභිධර්ම පිටකය

		අටුවාව	කර්තෘ
1 ධම්මසංගණිප්පකරණ	1 පරමත්ථ දේශනා	අට්ඨසාලිනී	බුද්ධඝෝ
2 විභංගප්පකරණ	2 යථාධම්ම ශාසන	සම්මෝහ විනෝදනී	බුද්ධඝෝ
	3 නාමරූප පරිච්ඡේද කථා		
3 ධාතුකථාප්පකරණ			බුද්ධඝෝ
4 පුද්ගලපඤ්ඤත්තිප්පකරණ			
5 කථාවත්ථුප්පකරණ	පරමත්ථදීපනී		
6 යමකප්පකරණ	පඤ්චප්පකරණට්ඨකථා		
7 පට්ඨානප්පකරණ			

සුත්ත පිටකය

1 දීඝනිකාය	1 මෙහොරා දේශනා	සුමංගල විලාසිනී	බුද්ධඝෝ
2 මජ්ඣිමනිකාය	2 පරාභූලෝමිකාසන	පපඤ්ච සූදනී	බුද්ධඝෝ
3 සංයුත්තනිකාය	3 දිට්ඨි විනිවේඨන කථා	සාරත්ථප්පකාසිනී	බුද්ධඝෝ
4 අංගුත්තරනිකාය		මනෝරථපූරණී	බුද්ධඝෝ
5 ඛුද්දක නිකාය			
1 ඛුද්දකපාඨ	පරමත්ථ ජෝතිකා		බුද්ධඝෝ
2 ධම්මපද	ධම්මපදට්ඨ කථා		බුද්ධඝෝ
3 උදාන	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
4 ඉතිවුත්තක	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
5 සුත්තනිපාත	පරමත්ථ ජෝතිකා		බුද්ධඝෝ
6 විමානවත්ථු	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
7 පේත වත්ථු	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
8 ථේර ගාථා	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
9 ථේරී ගාථා	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
10 ජාතක	ජාතකට්ඨකථා		බුද්ධඝෝ
11 නිද්දේස (චූල-මහා)	සද්ධම්ම ජෝතිකා		උපසේන
12 අපදාන (ථේර-ථේරී)	විසුද්ධ ජන විලාසිනී		මහානාම
13 පටිසම්භිදා මග්ග	සද්ධම්මප්පකාසිනී		ධම්මපාල
14 බුද්ධවංශ	මධුරත්ථප්පකාසිනී		බුද්ධදත්ත
15 චරියාපිටක	පරමත්ථ දීපනී		ධම්මපාල
	විසුද්ධි මග්ග		බුද්ධඝෝ
නෙත්තිප්පකරණ	නෙත්ති අට්ඨකථා		ධම්මපාල
පේටකෝපදේසය	පේටකෝපදේස අට්ඨකථා		ආනන්ද

බුද්ධඝෝෂ හිමියන් විසින් පාලියට පෙරළන ලද අට්ඨ
කරන ලද්දේ බුද්ධදත්ත ධම්මපාල උපසේන සහ මහානා
විසිනි.

බුද්ධදත්ත හිමි

බුද්ධඝෝෂ හිමියන්ගේ සමකාලීනයෙකි. ඔවුන්ට
බුද්ධවංශ අටුවාව උන්වහන්සේ ලියා ඇත.

උපසේන හිමි

සද්ධම්මජෝතිකා නම් නිද්දේශ අට්ඨකථාව මහා
උපසේන හිමියන් විසින් කරන ලදී.

මහානාම හිමි

පටිසම්භිදා මග්ග අට්ඨකථාව වන සද්ධම්ම
මුන්වහන්සේ විසින් ලියා ඇත.

ධම්මපාල හිමි

පරමත්ථදීපනී අට්ඨකථා - උදාන - ඉතිවුත්තක -
- පේතවත්ථු - ථෙර ථෙරී ගාථා අට්ඨකථා මුන්වහන්සේ

මෙම අට්ඨකථාවන් උගෙන ඒවා ආරක්ෂා කළ ආ
නමින් හඳුන්වා ඇත. අට්ඨකථා චරියා යනු අට්ඨකථා සම්
ආචාර්යවරයෝය. ආචරිය වාද, ආචරිය මත, ආචරියා වාද
කියවෙන්නේ අට්ඨකථාවන් මැයි.

අට්ඨකථාවන් පිළිබඳ විවිධ විවේචන හා මතවාද
පවතී. මෑතකාලීන වියතුන් අතුරින් අග්ගමහා පණ්ඩිත
බුද්ධදත්ත හිමියෝ එවැනි විවේචකයෙකි. උන්වහන්සේගේ අ
නම් පොතෙහි එවැනි විවේචන ඉදිරිපත් කර ඇත. අට්ඨ
වහන්සේගේ දේශනා නොවන බව කවුරුත් පිළිගනිති.
වහන්සේලා අතරද විවිධ මතභේද තිබූ බව දක්නට ඇත.
සියයක් ගෙන ආ ලිඛිතව නොතිබූ අර්ථ කථා සාහිත්‍යය
ඇතුලත් වන්නට පහසුකම් තිබේ. මිහිඳු හිමියන් විසින්
පාළි විවරණ මහාවිහාරික භික්ෂූන් විසින් සිංහලට පරිවර්
එම හෙළටුවා පස්වන සියවසේ බුද්ධඝෝෂ හිමියන් විසින්
භාෂාවට පරිවර්තනය කළ බව පිළිගත් සම්ප්‍රදායයි. මේ
මිශ්‍රිතකාන්තර ඇතුලත් වන්නට ඇති බව සිතිය යුතුය.

මහාවිහාරීය සම්ප්‍රදාය යනු. අභයගිරි ජේතවන
එවැනි සම්ප්‍රදායන් පැවතුන බවට සැකයක් නැත. ස්වකීය
මතවලට පටහැනි සූත්‍ර ධර්මයන් පෙළෙහි ඇති බව දැන දැන

සකසුරු කරනු සඳහා ඒවා මඳකිනුදු වෙනස් නොකර,
සංගායනාවලදී පැවති තත්ත්වයෙන්ම ත්‍රිපිටකය රැකගෙ
මහාවිහාරීය පරම්පරාවට බෞද්ධයාගේ ප්‍රණාම පූර්වක ගෞ
පුදනුය.

මේ අන්දමින් පැවතගෙන ආ අටුවාකථා අපේ
සවිස් වර්ෂ සිය ගණනක් තම ආරාමවල පොත්ගුල්වල තබා
ඇත්පත්කොට උදේ සවස සුවඳ දුම් අල්ලා ධර්ම ගෞර
රත්නය රැකගෙන ආහ. අනගාරික ධර්මපාලතුමාගේ ජා
වැඩපිළිවෙල ආරම්භ වීමෙන් පසුව එතුමාගේම පවුලේ
අටුවාකථා මුද්‍රණය කිරීමේ වැඩපිළිවෙල ආරම්භ කර ඇත. ඒ
විසින් ඇතිකරන ලද ආගමික ප්‍රබෝධයේ එක් ආභාසයකි.
දින ත්‍රිපිටක මුද්‍රණසභා නම් ආයතනයක් සයිමන් ඇ
හේවාවිතාරණ මහතුන්ගේ මැදහත්වීමෙන් කොල්ලුපිටියේ ඒ
පිහිටුවා ඇත. 1929 ජූනි 29 දින මෙම ත්‍රිපිටක සභාවේ රැස්
ඩීක්මන් පාරේ තක්සලාහිදී පවත්වා තිබේ. මෙම රැස්වී
හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල මහා නාහිමියන්ද, රත්මලානේ ශ්‍රී
ධර්මාලෝක නායක හිමියන්ද ප්‍රධාන පණ්ඩිත ධර්ම
වහන්සේලා 25 නමක් සහභාගී වූ බව සඳහන් වේ. අනගාරික
ප්‍රධාන සාසනමාමක පිරිස්ද මෙම රැස්වීමට සහභාගී වී
නායක පණ්ඩිත ස්වාමීන් වහන්සේලා එක් එක් අටුවා ග්‍රන්ථ
භාරගත් බවද සඳහන් වේ.

සයිමන් හේවාවිතාරණ මහතාගේ අභාවයෙන් පසු
හේවාවිතාරණ ළමාතැනී විසින් ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය සඳහා අරමු
එම අරමුදල මගින් හේවාවිතාරණ අටුවාකථා ග්‍රන්ථ සමූහය
ඇත. ආගම ධර්මය, ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව, සාහිත්‍යය
සංස්කරණ විවිධ ශාස්ත්‍රයන් පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයන
කරමින් ශාස්ත්‍රීය පොතපත සපයා සංස්කෘතිය පිළිබඳව
ජනතාවට ලබාදීමේ අරමුණින් 1845 දී ආරම්භ කළ ශ්‍රී ල
ආසියාතික සමිතියේ සිංහල අටුවාකථා සිංහලට පරිවර්ත
ව්‍යාපෘතිය මගින් පොත් දහයක් මුද්‍රණය කිරීමේ මහඟු

අභාවයට යන පැරණි බෞද්ධ පොත්පත් හා අලුති
බෞද්ධ පොත්පත් මුද්‍රණය කරවමින් ඉංග්‍රීසි බෞද්ධ පොත්